

VỀ CÔNG TÁC QUẢN LÝ, TỔ CHỨC LỄ HỘI ĐẦU NĂM 2017 QUA KẾT QUẢ THANH TRA - KIỂM TRA

QUỐC HIỆP* - THU HẰNG**

Bước vào mùa lễ hội năm 2017, Thanh tra Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch (Thanh tra Bộ) đã thành lập 04 đoàn kiểm tra công tác quản lý, chuẩn bị tổ chức hoạt động lễ hội trước tết Đỉnh Dâu tại 10 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, với 25 điểm di tích diễn ra lễ hội; thành lập 06 đoàn kiểm tra công tác quản lý, tổ chức lễ hội sau tết Đỉnh Dâu tại 14 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, như: Hà Nội, Hải Dương, Quảng Ninh, Bắc Ninh, Nam Định, Thái Bình, Hà Nam, Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Hưng Yên..., với 41 điểm di tích diễn ra lễ hội.

1. Về công tác lãnh đạo, chỉ đạo

- Thực hiện *Chỉ thị số 41-CT/TW ngày 05/02/2015 của Ban Bí thư Trung ương về việc tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác quản lý và tổ chức lễ hội*; *Công điện số 229/CT-TTg ngày 12/02/2015 của Thủ tướng Chính phủ về việc tăng cường công tác quản lý, tổ chức hoạt động lễ hội*; *Thông tư số 15/2015/TT-BVHTTDL ngày 22/12/2015 quy định về tổ chức lễ hội*; *Văn bản số 515/BVHTTDL-VHCS ngày 15/02/2017 về việc tăng cường chỉ đạo, chấn chỉnh công tác quản lý và tổ chức lễ hội và các văn bản của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch*. Các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương đã quán triệt và thực hiện nghiêm túc công tác tổ chức, quản lý lễ hội trên địa bàn.

- Công tác quản lý, tổ chức lễ hội đã dần đi vào nề nếp và quy củ. Hầu hết lễ hội ở các tỉnh, thành phố đều được các cấp ủy, chính quyền ban hành văn bản chỉ đạo cụ thể - đã ban hành quyết định thành lập Ban Chỉ đạo, Ban tổ chức, phê duyệt kế hoạch tổ chức, phân công nhiệm vụ cho từng tổ chức, cá nhân, xây dựng kịch bản theo quy định,

phù hợp lịch sử di tích và truyền thống văn hóa của địa phương.

- Nhận thức của cấp ủy Đảng, chính quyền và các ban ngành ở các địa phương về trách nhiệm quản lý di tích, quản lý và tổ chức lễ hội từng bước được nâng cao. Hoạt động lễ hội ngày càng đi vào nề nếp, phù hợp với đặc điểm của từng địa phương, cộng đồng dân cư, đáp ứng nhu cầu văn hóa tín ngưỡng của người dân.

2. Về công tác tuyên truyền

Công tác tuyên truyền được tăng cường trên các phương tiện thông tin đại chúng và hệ thống loa truyền thanh tại các khu di tích. Trong đó, tập trung tuyên truyền về các quy định của Đảng và Nhà nước về công tác quản lý, tổ chức lễ hội, về giá trị lịch sử của di tích, ý nghĩa của lễ hội, công tác bảo vệ di tích và việc thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội.

3. Về công tác an ninh trật tự, an toàn giao thông, phòng chống cháy nổ, vệ sinh môi trường và hoạt động kinh doanh hàng hóa, dịch vụ

- Tại nhiều di tích, nơi tổ chức lễ hội, các cấp chính quyền và ngành Văn hóa địa phương đã quan tâm xây dựng quy hoạch di tích, đầu tư cơ sở hạ tầng, mở rộng khu vực II để làm sân lễ hội, nơi trông giữ phương tiện giao thông, sắp xếp hàng quán dịch vụ, xây dựng công trình vệ sinh công cộng hợp chuẩn, tổ chức thu gom rác thải kịp thời, xử lý rác thải theo công nghệ hiện đại..., tạo điều kiện cho công tác tổ chức lễ hội diễn ra tốt hơn, đỡ ùn tắc, các công trình phụ trợ tăng được công năng phục vụ du khách.

- Tình hình an ninh trật tự, an toàn cho người dân được chính quyền chỉ đạo Ban quản lý xây dựng kế hoạch, lắp đặt camera theo dõi trong khu vực nội tự của di tích. Nhờ đó, đã phát hiện, bắt giữ

* Thanh tra Bộ, Bộ VHTTDL

** Trường Đại học Văn hóa Hà Nội

và chuyển cho cơ quan công an nhiều đối tượng trộm cắp ở các di tích, như: đền Mẫu (Hưng Yên), đền Trần, phủ Dầy (Nam Định), chùa Hương, đền Sóc (Hà Nội), đền Bà Chúa Kho (Bắc Ninh)... Công tác phòng cháy chữa cháy, vệ sinh môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm, giá cả hàng quán dịch vụ được quán triệt và chỉ đạo tới các tiểu ban, nhằm đảm bảo các hoạt động dịch vụ phục vụ lễ hội được quản lý chặt chẽ, hạn chế được tình trạng tăng giá, ép giá và thương mại hóa hoạt động lễ hội.

4. Việc quản lý thu - chi tiền công đức

Ban quản lý di tích, Ban tổ chức lễ hội các địa phương đã xây dựng kế hoạch dự kiến thu, chi trong tổ chức lễ hội; bổ sung hệ thống hòm công đức, hòm đựng tiền dầu nhang trong di tích, đồng thời, bố trí lực lượng thu gom tiền lễ, tiền giọt dầu. Ủy ban nhân dân nhiều tỉnh, thành phố đã ban hành quy chế quản lý, sử dụng nguồn thu từ hoạt động khai thác, phát huy giá trị di tích, áp dụng thực hiện thống nhất trên phạm vi toàn tỉnh, như: Hà Tĩnh, Nghệ An, Thanh Hóa... Nhiều di tích, lễ hội ở các địa phương thực hiện tốt công tác quản lý thu, chi tiền công đức trong lễ hội và di tích, như: đền Cửa Ông (Quảng Ninh), Côn Sơn-Kiếp Bạc (Hải Dương), đền Trần (Nam Định), chùa Keo (Thái Bình), đền Mẫu (Hưng Yên), đền Sòng Sơn (Thanh Hóa), đền Cờn, đền Hồng Sơn (Nghệ An), đền Bà Bích Châu, chùa Hương Tích (Hà Tĩnh), miếu Bà Chúa Xứ núi Sam (An Giang)...

5. Công tác thanh tra, kiểm tra

Các địa phương đã tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra, đã thành lập và phối hợp liên ngành kiểm tra, kiên quyết xử lý nghiêm các vi phạm trong hoạt động lễ hội theo quy định của pháp luật, như ở các tỉnh: Thanh Hóa, Hải Dương, Nghệ An, Hà Tĩnh, Hà Nam, Thái Bình, Phú Thọ, Hà Nội, Hưng Yên, Nam Định, Lạng Sơn và Thái Nguyên.

6. Nhận định và đánh giá

Mùa lễ hội 2017, lượt khách tham dự lễ hội tại các điểm di tích tăng đột biến vào các ngày từ thứ Sáu đến Chủ nhật, cụ thể, tính đến ngày 21/01/2017: ở đền Cửa Ông, lượng du khách là 12 vạn, tiền công đức được trên 10 tỷ; khu di tích danh thắng Yên Tử (Quảng Ninh) - đã đón trên 50 vạn lượt người; khu di tích Côn Sơn - Kiếp Bạc (Hải Dương) đã đón 32 vạn lượt người; miếu Bà Chúa Xứ Núi Sam (An Giang) đã đón hơn 30 vạn du khách; chùa Hương (Hà Nội) đã đón trên 60 vạn du khách

Lễ tế tại hội phủ Giầy (Nam Định) - Ảnh: Khánh Trang

về tham dự lễ hội; đền Trần (Nam Định) đã đón trên 40 vạn du khách; đền Hùng (Phú Thọ) đã đón trên 50 vạn lượt khách; khu di tích và danh thắng Tây Thiên (Vĩnh Phúc) đã đón trên 40 vạn du khách.

Qua kiểm tra thực tế của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và báo cáo của các tỉnh, thành phố về công tác quản lý, tổ chức hoạt động lễ hội năm 2017 cho thấy có một số ưu điểm và tồn tại sau:

Ưu điểm:

- Các cấp ủy Đảng, chính quyền, các ngành, đoàn thể chính trị - xã hội tại các địa phương đã bám sát các văn bản chỉ đạo của Đảng và Nhà nước; các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, đã thực hiện nghiêm công tác quản lý nhà nước về hoạt động lễ hội - từ công tác chuẩn bị đến công tác tổ chức lễ hội.

- Nâng cao được vai trò chỉ đạo, định hướng của cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương đối với Ban quản lý di tích, Ban tổ chức lễ hội, từ đó nâng cao hiệu quả trong công tác quản lý nhà nước đối với hoạt động lễ hội. Các lễ hội diễn ra đảm bảo vui tươi, lành mạnh, an toàn, tiết kiệm, người dân được hưởng thụ những nét đặc sắc văn hóa tinh thần dịp đầu xuân, đầu năm mới.

- Các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương, Ban chỉ đạo, Ban tổ chức lễ hội đã tuyên truyền, vận động người dân không tổ chức những lễ hội mang tính bạo lực, phản cảm, nếu có tổ chức thì thay đổi về hình thức, tránh bạo lực, phản cảm, như: tục chém lợn ở đình Ném Thượng (Bắc Ninh); cướp phết tại Bản Giản (Vĩnh Phúc); giảm thiểu hiện tượng phản cảm, chen lấn, tranh cướp lộc hoa tre trong lễ hội đền Sóc (Hà Nội) và không còn hiện tượng cướp lộc tại lễ Khai ấn đền Trần (Nam Định).

- Tại đền Cửa Ông, khu di tích và danh thắng Yên Tử thực hiện khuyến cáo và bố trí nhà, phòng để cho mượn quần áo khi vào di tích đối với những du khách ăn mặc hở hang, phản cảm khi tham dự lễ hội; hoặc không nhận trông xe khi du khách đến dự lễ hội mà không mang mũ bảo hiểm.

Tồn tại:

Bên cạnh những mặt tích cực tại đa số lễ hội, vẫn còn một số tồn tại, những hình ảnh phản cảm không đáng có ở một số lễ hội, cụ thể:

- Tại lễ hội cướp phết Hiền Quan, Tam Nông, Phú Thọ vẫn còn tình trạng ẩu đả, tranh cướp phết; tại lễ hội chùa Hương (Hà Nội) xảy ra tình trạng ném lộc, tranh cướp lộc; lễ hội chọi trâu tại huyện Lục Yên (Yên Bái) và lễ hội chọi trâu tại huyện Yên Sơn (Tuyên Quang) tổ chức mà không báo cáo với cơ quan chức năng, có biểu hiện thương mại hóa, trục lợi, trái với quy định pháp luật; việc tổ chức khai ấn, phát ấn không phù hợp với truyền thống lịch sử, văn hóa của Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Quảng Ninh, đền thờ vua Quang Trung (Nghệ An) và đền Trần (Hà Trung, Thanh Hóa).

- Tại một số điểm di tích, vẫn còn hiện tượng lén lút xóc thẻ, rút quẻ thẻ, đổi tiền lẻ hưởng chênh lệch giá (đền Đồng Bằng, đền Trần, đền Tiên La, Thái Bình; đền Bảo Hà, Lào Cai). Tình trạng đưa đồ mã quá nhiều vào khu vực di tích còn diễn ra, khi hóa mã làm ảnh hưởng đến môi trường tại đền Ông Hoàng Mười (Nghệ An)...

- Vẫn còn hiện tượng tiếp nhận đồ thờ tự, đồ cúng tiến vào di tích, khi chưa xin ý kiến của cơ quan nhà nước có thẩm quyền (đền Đức Thánh Cả, Hà Nội; đền Cuông, Nghệ An và chùa Hương Tích, Hà Tĩnh).

- Do một bộ phận người dân đi dự lễ hội ý thức tự giác chấp hành các quy định và thực hiện nếp sống văn minh nơi lễ hội chưa cao, nên vẫn diễn

ra tình trạng chen lấn, xô đẩy, vứt rác bừa bãi, cài giắt tiền không đúng nơi quy định, tham gia các hoạt động cờ bạc, xem bói, xóc thẻ, đưa nhiều đồ mã vào cúng lễ..., tạo hình ảnh phản cảm trong di tích và lễ hội.

Để phát huy ưu điểm đã đạt được, khắc phục hạn chế còn tồn tại, các địa phương cần tích cực triển khai một số giải pháp cụ thể sau:

1. Tiếp tục triển khai thực hiện nghiêm các văn bản chỉ đạo của Đảng, Chính phủ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch về công tác quản lý, tổ chức lễ hội.

2. Chỉ đạo quyết liệt, thực hiện nghiêm túc công tác quản lý, tổ chức lễ hội theo quy định của pháp luật; tăng cường công tác tuyên truyền về giá trị của di tích, ý nghĩa của lễ hội đến mọi tầng lớp nhân dân; thực hiện nếp sống văn minh nơi thờ tự, lễ hội; quan tâm tổ chức nhiều hơn nữa các hoạt động văn hóa truyền thống và các trò chơi dân gian trong lễ hội.

3. Tiến hành lập quy hoạch tổng thể các di tích-nơi tổ chức lễ hội, cắm mốc phân giới rõ khu vực bảo vệ I, khu vực bảo vệ II; cải tạo các công trình phụ trợ phục vụ du khách về lễ hội (nhà vệ sinh công cộng, khu trông giữ phương tiện, khu vực hàng quán dịch vụ...).

4. Kiên quyết xử lý nghiêm các hành vi xóc thẻ, hiện tượng cờ bạc trá hình, chèo kéo du khách, nâng giá, ép giá, khẩn thuê, đổi tiền lẻ, trong khu vực lễ hội, di tích.

5. Khuyến khích các hộ kinh doanh cần ký cam kết bảo đảm giá cả, chất lượng hàng hóa, vệ sinh an toàn thực phẩm, không bày bán thịt động vật hoang dã, các đồ chơi có tính bạo lực.

6. Không thực hiện các nghi lễ có tính bạo lực, không cấp phép tổ chức lễ hội truyền thống có mục đích thương mại, trục lợi; không để xảy ra các hành vi phản cảm, kích động bạo lực tại di tích, lễ hội.

7. Đảm bảo an ninh trật tự, an toàn giao thông và công tác phòng chống cháy nổ tại di tích, lễ hội.

8. Tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra và phối hợp liên ngành, kiên quyết xử lý nghiêm các hành vi phạm trong hoạt động lễ hội theo quy định của pháp luật.

Trên đây là những nét cơ bản về công tác quản lý, tổ chức lễ hội đầu năm 2017./.

QH - TH